

ЗАТЕРДЖУЮ

РЕКТОР Донецького

національного університету

імені Василя Стуса,

доктор економічних наук, професор

Ілля ХАДЖИНОВ

2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Юрчишеної Людмили Вікторівни
на тему «Фінансова стійкість університетів у трансформаційній моделі
економічного розвитку України»
за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним
господарством**

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок з науковою тематикою

Фінансова стійкість університетів є ключовим фактором їх ефективного функціонування в умовах трансформації моделі економічного розвитку України. Сучасні виклики, зумовлені технологічними змінами, соціальними трансформаціями та економічною нестабільністю, висувають нові вимоги до системи вищої освіти, яка відіграє важливу роль у формуванні людського капіталу та інноваційної економіки. Університети мають адаптуватися до змін зовнішнього середовища, зокрема в умовах фінансових обмежень, зростаючої конкуренції та наслідків глобальних криз, таких як пандемія COVID-19 і повномасштабна війна в Україні.

Фінансова автономія та ефективне управління ресурсами стають критично важливими для забезпечення стабільного розвитку університетів. Це вимагає перегляду існуючих механізмів фінансування, пошуку альтернативних джерел доходів та впровадження нових моделей управління. Зокрема через: розвиток грантової діяльності та міжнародного партнерства, комерціалізацію наукових досліджень, залучення інвестицій та співпрацю з бізнесом, розвиток платних освітніх послуг, створення ендаумент-фондів та інших механізмів фінансової підтримки. Дослідження фінансової стійкості університетів у контексті економічних трансформацій сприятиме вдосконаленню теоретичних підходів до її оцінки та виробленню практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності закладів вищої освіти. Це визначає актуальність і

практичну значущість теми дослідження.

Актуальність даного дослідження підсилюється тим, що дана робота виконана у рамках двох науково-дослідницьких тем «Фінансово-кредитні інструменти гнучкого управління в умовах циклічного економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0120U102710), «Інструменти забезпечення фінансової стійкості держави, територій та суб'єктів господарювання в умовах економічної нестабільності» (державний реєстраційний номер 0124U001578), у межах яких дисертантом розроблено концептуальні засади та методичні інструменти забезпечення фінансової стійкості університетів в трансформаційній моделі економічного розвитку України.

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методологічних засад, розробка практичного інструментарію та надання рекомендацій щодо забезпечення фінансової стійкості університетів у трансформаційній моделі економічного розвитку України.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- уточнити понятійно-категоріальний апарат базових категорій дослідження;
- визначити та обґрунтувати парадигму формування трансформаційної моделі економічного розвитку України;
- розробити концепцію забезпечення фінансової стійкості університетів в трансформаційній моделі економічного розвитку України;
- оцінити вплив вищої освіти та інновацій на трансформаційну модель економічного розвитку України;
- дослідити розвиток моделей фінансування вищої освіти;
- обґрунтувати методологічне підґрунтя побудови моделей фінансування закладів вищої освіти та розробити концептуальні підходи до визначення собівартості освітніх послуг;
- обґрунтувати теоретичні підходи до сутності фінансової стійкості університету та визначити її види;
- визначити та систематизувати чинники забезпечення фінансової стійкості університету;
- визначити ознаки фінансової гнучкості університету та розробити методичний інструментарій для її оцінки;
- розробити науково-методичний підхід до оцінки поточної та стратегічної фінансової стійкості університету;
- обґрунтувати методичний інструментарій для оцінки інтегрального рівня фінансової стійкості університету;

- ідентифікувати економічні моделі розвитку університетів на основі їх кластеризації;

- визначити підходи з адаптації системи фінансового планування та бюджетування університету до трансформаційної моделі економічного розвитку України;

- обґрунтувати та розробити механізм інтеграції цільових показників діяльності та рейтингових систем оцінювання в систему стратегічного управління університетами.

Розв'язання завдань здійснювалося із застосуванням таких загальнонаукових та спеціальних методів: методи аналізу, синтезу наукової абстракції та системно-синергетичний підхід використовувалися для формування сутності базових категорій дослідження, їх когнітивної схеми та визначення компонентів бізнес-моделі університету; метод концептуалізації прагматизму та логічного узагальнення – для визначення та узгодження компонентів трансформаційної моделі економічного розвитку України; структурно-функціональні методи й морфологічного аналізу – для розробки концепції забезпечення фінансової стійкості університетів; статистичний аналіз, трендові методи та методи візуалізації – для визначення впливу вищої освіти та інновацій на модель економічного розвитку; діалектичний метод і метод систематизації – для виявлення закономірностей розвитку моделей фінансування у світі; контент-аналіз нормативно-правових документів, трендовий, коефіцієнтний і структурний аналізи, а також метод візуалізації – для оцінки та визначення моделі фінансування вищої освіти; метод систематизації, групування та синтезу – для визначення видів фінансової стійкості; діалектичний метод, метод аналізу та синтезу – для визначення чинників впливу на фінансову стійкість університету; метод групування, нормування, інтегральний метод і метод граничних величин – для визначення методичного інструментарію та оцінки гнучкості університетів; метод аналізу та синтезу, наукової абстракції, а також статичний метод та метод експертних оцінок – для визначення науково-методичного підходу до оцінки інтегрального показника, поточної та стратегічної фінансової стійкості університетів; метод систематизації – для визначення набору показників, кластеризація методом k-Means, метод прагматизму та логічного узагальнення для визначення економічних моделей розвитку університетів; графічний і метод структурно-функціонального аналізу – для визначення системи фінансового планування та бюджетування університету; конгруентність та систематизація – для виявлення причинно-наслідкових зв'язків інформації у звітах керівників, визначення механізму впливу ключових показників ефективності та рейтингової системи на фінансову стійкість університету; логічного узагальнення та систематизації для

формулювання висновків.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти з питань вищої освіти України, офіційна інформація Міністерства освіти і науки України, Міністерства фінансів України, Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), Державної служби статистики України, Державного веб-порталу бюджету для громадян. Використано також фінансову інформацію та звіти керівників, розміщені на офіційних сайтах університетів України, а також офіційні публікації Світового банку (World Bank), Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (UNESCO), Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO), Агентства статистики вищої освіти Великобританії (HESA). Дослідження спирається на національні доповіді, плани, національні стратегії та стратегії розвитку вищої освіти, наукові монографії, статті у видання Scopus і Web of Science, статті у фахових виданнях, матеріали конференцій і періодичних виданнях. Використано також інформаційні ресурси мережі Internet, власні дослідження автора.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стійкості університетів в трансформаційній моделі економічного розвитку.

Предметом дослідження є теоретичні, науково-методологічні аспекти та практичний інструментарій забезпечення фінансової стійкості університетів в трансформаційній моделі економічного розвитку України.

Наукова новизна одержаних результатів

Основні положення дисертаційної роботи, що визначають її наукову новизну, полягають у такому:

вперше:

розроблено концепцію забезпечення фінансової стійкості університетів в трансформаційній моделі економічного розвитку України, яка базується на інтегрованому підході до розвитку людського капіталу і буде реалізована через дослідження, інновації та формування кадрового потенціалу. Концепція включає науково обґрунтовані принципи, драйвери розвитку вищої освіти, індикатори та методи оцінки фінансової стійкості, визначає завдання методологічного та прикладного рівнів, інструментом досягнення яких є економічна модель розвитку університету, орієнтована на ціннісний підхід. Її практичне застосування забезпечить фінансову стійкість університетів у поточній і стратегічній перспективах, гармонізує їх фінансову діяльність із місією та стратегією; зумовлює розвиток людського капіталу держави, стійкості мережі закладів вищої освіти та їх фінансової автономії, а також сприятиме формуванню надійної мережі партнерів для бізнесу в підготовці кадрів, проведенні досліджень та впровадженні інновацій;

розроблено науково-методичний підхід до оцінки поточної фінансової стійкості університетів, який передбачає створення алгоритму оцінки, формування інформаційного забезпечення, вибір системи індикаторів оцінки та методику їх розрахунку. Практична апробація цього підходу на прикладі панельної вибірки університетів підтверджує його ефективність як інструменту комплексної оцінки фінансової стійкості. Підхід дозволяє виявляти сильні і слабкі місця в управлінні фінансами, збалансовувати стратегічні завдання з фінансовими можливостями, оптимізувати фінансові ресурси, також забезпечити прозорість та гнучкість у прийнятті фінансових рішень, сприяючи сталому розвитку університетів у трансформаційній моделі економічного розвитку держави;

удосконалено:

понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема надано визначення понять: бізнес-модель університету як концептуальний інструмент управління розвитком закладу вищої освіти, що базується на стратегічному баченні, включає взаємопов'язаний набір компонентів створення ціннісної пропозиції для стейкхолдерів та здатність університету генерувати доходи для забезпечення фінансової стійкості; економічна модель університету як теоретична конструкція взаємопов'язаних складових, що генерує гіпотези про економічну поведінку суб'єкта внаслідок виникнення причинно-наслідкових взаємозв'язків, що впливають на економічні результати; фінансова гнучкість університету як здатність генерувати доходи, скорочувати і оптимально розподіляти витрати, управляти фінансовими потоками за умов обмеженого бюджетного фінансування, створювати та впроваджувати бізнес-моделі, реалізовувати ціннісні пропозиції як результат адаптації університетів до нових реалій; стійкість закладів вищої освіти як здатність попереджати і протистояти кризі, реагувати на зміни, трансформуватися, створювати ціннісні пропозиції, адаптуватися до нових умов, забезпечуючи відновлення і розвиток, а також функціонувати в умовах кризи без порушення якості надання освітніх послуг, збереження наявного контингенту здобувачів вищої освіти та реалізації наукових досліджень; фінансова стійкість університету як здатність формувати позитивний фінансовий простір шляхом створення ціннісної пропозиції через: впровадження економічної моделі розвитку, збільшення і диверсифікацію доходів, зменшення залежності від бюджетного фінансування, раціональний розподіл ресурсів, підтримання прийнятного рівня ліквідності і платоспроможності, здатності гнучко реагувати на зміни попиту на освітні послуги, здійснювати наукові дослідження, приймати ефективні рішення для забезпечення поточної діяльності та розвитку університету;

концептуальні підходи до визначення собівартості освітніх послуг у закладах вищої освіти: перший – заснований на розподілі витрат на умовно-постійні і умовно-змінні; другий – ідентифікованої собівартості освітньої програми із

врахуванням рівня освіти; третій – на підставі структури контингенту. Ці підходи до визначення собівартості освітніх послуг (реалізації освітньої програми) забезпечують ефективні рішення щодо цінової політики, оптимізації ціннісних пропозицій, визначення цільової аудиторії абітурієнтів;

обґрунтовано науково-методичний підхід до вибору економічної моделі розвитку університету на основі кластеризації за групами показників масштабу, фінансових показників і зовнішнього оцінювання конкурентоспроможності. Використання кластеризації університетів як управлінського інструменту держави забезпечить формування фінансово стійкої мережі закладів вищої освіти, для університетів – визначення векторів розвитку та конкурентних позицій з урахуванням потенціалу стійкості;

структуровано та змістовно наповнено систему компонентів економічної моделі університету на основі ціннісного підходу, що являє собою теоретичну конструкцію взаємопов'язаних складових, таких як ціннісна пропозиція, ключові ресурси, види діяльності, канали надання і просування, партнери, групи стейкхолдерів та фінансова модель. Зазначена система визначає економічну поведінку суб'єкта на основі причинно-наслідкових взаємозв'язків, які впливають на економічні результати його діяльності. Визначено взаємозв'язки між ключовими компонентами, що дозволяє систематизувати і змістовно наповнити економічну модель університету. Використання запропонованої моделі забезпечує досягненню поточної та стратегічної фінансової стійкості університетів;

науково-методичний підхід до оцінки інтегрального показника фінансової стійкості університетів, що включає оцінку контингенту (масштабу), грошових потоків, доходів і витрат. Визначено індекси значущості критеріїв, їх граничні межі, рекомендовані та середні значення показників, що використовуються в оцінці. За цим підходом, обґрунтовано чотири типи фінансової стійкості університетів: збалансована, нормальна, вразлива та кризова, відштовхуючись від яких кожен з університетів формує систему обґрунтованих управлінських і фінансових рішень;

механізм впливу ключових показників ефективності та рейтингової системи оцінювання університетів на їх фінансову стійкість, який розглядається як інтегрована модель управління, що об'єднує контракт засновника з керівником, систему цільових показників діяльності університету, стратегічне планування та рейтингову систему оцінювання закладу вищої освіти. Застосування цього механізму сприяє підвищенню представленості університетів у міжнародних рейтингах і підтримці стійких позицій у національних, що сприяє залученню грантів, розширенню партнерських зв'язків і збільшенню кількості вступників із високими конкурсними балами. Наслідком цього є збільшення обсягів залучених фінансових ресурсів та розширення фінансової автономії університетів завдяки диверсифікації джерел фінансування. Запропонований механізм забезпечує

узгодженість між ключовими показниками ефективності керівника, науково-педагогічних працівників та інституційними показниками, що дозволяє досягати високої ефективності на всіх рівнях управління та забезпечує як поточну, так і стратегічну фінансову стійкість університетів;

набули подальшого розвитку:

обґрунтування парадигми формування трансформаційної моделі економічного розвитку України, що базується на розумінні «трансформації» як процесу перетворень, зумовленого біфуркацією економічної системи, зміною траєкторії її розвитку, переходом на якісно новий рівень розвитку під впливом дії зовнішніх та внутрішніх чинників. Визначено характерні риси трансформаційної моделі економічного розвитку України з урахуванням міжнародних та національних векторів, концепцій та стратегічних імперативів, таких як Європейський зелений курс, інтеграція в Європейський Союз, доступ до ринків ЄС і G7, а також забезпечення національної безпеки. Зазначено, що модель формується під впливом чотирьох компонентів: людський капітал, інновації та дослідження, цифровізація, Green Deal, які постійно трансформуються та інтегруються у всі сектори економіки, змінюючи процеси, свідомість, поведінку людей та їхні цінності для досягнення цілей сталого розвитку. Фінансова стійкість університетів є ключовим чинником, який впливає на реалізацію всіх компонентів трансформаційної моделі економічного розвитку України, оскільки прямо та опосередковано визначає здатність університетів формувати та розвивати людський капітал, здійснювати інновації та дослідження, сприяти цифровізації та підтримувати цілі Green Deal, забезпечуючи умови для переходу економічної системи на новий рівень розвитку;

обґрунтування впливу сфери вищої освіти на економічний розвиток держави на основі оцінки людського капіталу за індексом людського розвитку, витрат на дослідження і розробки, рейтингових позицій України в Глобальному індексі інновацій. Встановлено, що незважаючи на високий потенціал України за індексом людського розвитку, його нестійка динаміка та обмежене фінансування суттєво послаблюють вплив людського капіталу на економічне зростання. Визначено, що скорочення кількості наукових працівників, зменшення фінансування вищої освіти та нестійкий розвиток інноваційного потенціалу промислових підприємств негативно впливають на можливості трансформаційного розвитку України, що підкреслює необхідність збільшення фінансування вищої освіти, дослідження та інновацій як чинників впливу на розвиток людського капіталу, економічний розвиток та інноваційні процеси в Україні;

класифікація фінансової стійкості університетів, що дозволяє визначити її види за ключовими ознаками: періодом, місцем виникнення, фінансовим результатом, структурою доходів, рівнем забезпечення і джерелами покриття витрат. Ця класифікація стала основою для визначення видів фінансової стійкості,

що дало можливість сформулювати методичний підхід до оцінки поточної фінансової стійкості університетів та прийняття управлінських рішень;

класифікація чинників впливу на фінансову стійкість університетів, що обумовлені новою парадигмою вищої освіти та драйверами трансформаційних процесів. Ідентифіковано та охарактеризовано чинники за такими ознаками: характером впливу, залежно від строку дії, ступеня впливу на фінансовий результат, відносно компонентів економічної моделі, а також поведінкові або опосередковані. Систематизація чинників впливу на фінансову стійкість університету враховує ціннісний підхід, закладений в економічну модель університету, що дозволило виявити їх пряму або опосередковану дію з метою ухвалення раціональних фінансових рішень для забезпечення фінансової стійкості університетів в поточному і довгостроковому періоді;

науково-методичний підхід до оцінки стратегічної фінансової стійкості університетів, що включає два етапи: експрес-оцінку перед розробкою стратегії для визначення наявного фінансового потенціалу та поточну оцінку в процесі реалізації стратегії. Розроблено комплекс інструментів, таких як перспективний план потреби у фінансових ресурсах, модель формування і розподілу фінансових ресурсів, модель визначення собівартості освітніх послуг, рейтингування та ключові показники ефективності керівників різних рівнів та науково-педагогічних працівників, моніторинг очікуваних результатів відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку. Їх використання в межах запропонованого науково-методичного підходу забезпечить оптимізацію фінансових ресурсів, підвищить ефективності управління та зміцнить конкурентоспроможність університету як на національному, так і на міжнародному рівнях;

методичний інструментарій оцінювання фінансової гнучкості університетів, що включає групи показників та індикаторів, такі як чутливість, оперативність, маневреність, економічність. Доведено ефективність його використання для виявлення, прогнозування та попередження потенційних порушень фінансової стійкості університетів, підвищення швидкості реагування на кризові ситуації, ефективну адаптацію до зовнішніх викликів в умовах обмежених ресурсів в контексті збереження конкурентних позицій на ринку освітніх послуг;

система фінансового планування до моделі розвитку університетів, орієнтована на стратегічні пріоритети їх розвитку, визначення центрів відповідальності, що забезпечують диверсифікацію та зростання доходів, мають право участі в їх розподілі для мотивації кадрового потенціалу, створення гідних умов праці та відповідного матеріально-технічного забезпечення, що дозволяє інтегрувати різні види фінансового планування до реалізації стратегічних пріоритетів розвитку університетів;

обґрунтування графічної моделі фінансування університетів, яка відображає взаємозв'язок між джерелами фінансування та їх обсягами, та враховує фінансування університетів на двох рівнях: макрорівні – державна модель фінансування, що є інструментом розподілу бюджетних коштів між державою і закладами вищої освіти; мікрорівні – модель фінансування, сформована на рівні окремого університету, яка включає бюджетне та додаткове фінансування в певних пропорціях, де останнє визначається стратегічними напрямками розвитку і пов'язане із здатністю університету до диверсифікації доходів. Її використання дозволяє систематизувати та візуалізувати модель державного фінансування закладів вищої освіти в Україні та обґрунтувати модель фінансування університетів.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться у дисертації

Наукові положення, висновки і рекомендації, які виносяться на захист, обґрунтовані на належному рівні, опубліковані в періодичних фахових виданнях категорії «А» і «Б», апробовані на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Про належний ступінь теоретичної обґрунтованості та достовірності наукових результатів, що є у дисертації, свідчить інформаційна база і методи дослідження.

Практичне значення отриманих результатів

Результати дисертації впроваджено у діяльності суб'єктів економіки на усіх рівнях: загальнодержавному, регіональному, місцевому, мікрорівні, що свідчить про цінність даного дослідження для реального сектора економіки України (10 довідок про впровадження результатів). Зокрема: Міністерство фінансів України (довідка № 17050-21/206 від 12.11.2024 р.); Комітет Верховної ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (довідка № 04-32/13-2024/247262 від 07.11.2024); Вінницька обласна Рада (довідка № 1445/01.01-19/2024 від 03.10.2024 р.); Департамент гуманітарної політики Вінницької обласної державної адміністрації (довідка № 01.01.2-6320 від 01.10.2024 р.); Донецький національний університет імені Василя Стуса (акт №01-23/12.0-24 від 23.03.2023 р.); Львівський національний університет імені Івана Франка (довідка № 3128-Н від 02.10.2024 р.); Сумський державний університет (довідка № 0875 від 30.09.2024 р.); Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (довідка № 30 від 27.09.2024 р.); Волинський національний університет імені Лесі Українки (довідка №03-24/01/2896 від 27.09.2024 р.); Західноукраїнський національний університет (довідка № 126-10/2292 від 02.10.2024 р.).

Повнота викладення результатів дисертації в опублікованих роботах та особистий внесок у них автора

Всі результати, викладені в дисертаційній роботі, одержані здобувачем самостійно і знайшли відображення в наукових публікаціях автора. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, ідеї та висновки, які є результатом самостійної роботи здобувача.

Основні наукові положення і результати дисертації опубліковано в 52 наукових публікаціях загальним обсягом 48,81 д. а., з яких особисто автору належить 43,42 д. а., з них 1 одноосібна монографія, 2 колективні монографії, 6 публікацій, що включені до наукометричних баз Scopus, Web of Science Core Collection, у т. ч. 4 у періодичних виданнях, включених до категорії «А», 26 статей у наукових фахових журналах категорії «Б», 24 апробацій на конференціях, форумах різного рівня.

Перелік публікацій із зазначенням особистого внеску здобувачки:

Монографії

1. Трансформація соціально-економічних систем в умовах викликів глобального сталого розвитку: монографія / за заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2021. 448 с. (1,88 д. а.). *Особистий внесок автора: розглянуто трансформацію моделей фінансування університетів.*

2. Фінансово-кредитні інструменти гнучкого управління в умовах циклічного економічного розвитку: монографія / за заг. ред. Л. В. Юрчишеної. Вінниця : 2023. 198 с. (1,6 д. а.). *Особистий внесок автора: визначено теоретико-концептуальні підходи до оцінки забезпечення фінансової стійкості університетів.*

3. Юрчишена Л. В. Фінансова стійкість університетів: теорія, методологія та оцінка: монографія. Вінниця, 2025. (15,6 д. а.).

Публікації у наукових виданнях, включених до категорії «А» Переліку наукових фахових видань України, закордонних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus.

4. Юрчишена Л. В. Інтегральна оцінка фінансової стійкості університетів // *Academy Review*. 2024. № 2 (61). DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2024-2-61-7> (0,88 д. а.). (Web of Science Core Collection).

5. Yurchyshena L., Dluhopolskyi O., Vechirko I., Kozlovskyi S., Lavrov R. Prerequisites of hybridization of university financing as a tool for ensuring sustainability and strategic development // *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2024. № 5. Р. 184–191. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-5/184> (0,92 д. а./ 0,37 д. а.). *Особистий внесок*

автора: оцінено фінансування ЗВО України та обґрунтовано передумови розвитку гібридного фінансування університетів (Scopus).

6. Laktionova O., Yurchyshena L., Matviychuk V. Income and financial stability of university: sectoral approach // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 5 (40). с. 204–215. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v5i40.244985> (0,99 д. а. / 0,5 д. а.). *Особистий внесок автора: сформульовано понятійний інструментарій та методичні підходи до оцінки фінансової стійкості університетів* (Web of Science Core Collection).

7. Doronina O., Yurchyshena L., Bondarevska K., Vechirko I., Kulinich T. Identifying key risks to the stability of Ukrainian universities during wartime // *Problems and Perspectives in Management*. 2025. Vol. 23. Issue 2 (spec. issue). P. 54–70. DOI: [https://doi.org/10.21511/ppm.23\(2-si\).2025.05](https://doi.org/10.21511/ppm.23(2-si).2025.05) (1,54 д. а. / 0,62 д. а.). *Особистий внесок автора: здійснено літературний огляд, досліджено вплив фінансових ризиків на стійкість університетів* (Scopus, Q2).

Статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України:

8. Юрчишена Л.В., Цимбал Н.В. Застосування матричного підходу до оцінки фінансової стійкості підприємства. *Інноваційна економіка*. 2013. № 10 (48). С. 147–151. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_10_26 (0,28 д. а. / 0,10 д. а.). *Особистий внесок автора: досліджено підходи до оцінки фінансової стійкості*.

9. Юрчишена Л. В., Петренко Ю. О. Аналіз чутливості публічних фінансів до пандемії Covid-19. *Науковий вісник ОНЕУ*. №9–10, 2021. С. 43–51. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-9-10-286-287-43-51> (0,66 д. а. / 0,33 д. а.). *Особистий внесок автора: виявлено вплив Covid-19 на ВВП*.

10. Юрчишена Л.В. Принципи корпоративного управління: міжнародний досвід та впровадження в університетах. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.8.53> (0,92 д. а.).

11. Юрчишена Л. В. Визначення бізнес-моделі університету на основі синтезу підходів до бізнес-моделі підприємства. *Економіка і організація управління*. 2020. № 4 (40), С. 271–284. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.4.25> (1,03 д. а.).

12. Юрчишена Л. В., Томілова К. В. Оцінка фінансової стійкості місцевих бюджетів. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск №1 (28), 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.28-16> (0,89 д. а. / 0,44 д. а.). *Особистий внесок автора: концептуальний підхід до забезпечення фінансової стійкості*.

13. Юрчишена Л. В. Формування нової парадигми вищої освіти: драйвери та економічна модель університетів. *Економіка і організація управління*. 2021. №2 (42). С. 142–152. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.2.14> (0,9 д. а.).

14. Юрчишена Л. В. Модель фінансування вищої освіти: теоретичні підходи та результати впровадження в Україні. *Освітня аналітика України*. 2021. № 3 (14). С. 17–32. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-3-17-32> (0,95 д. а.).

15. Юрчишена Л. В. Генезис підходів до понять «модель» та «економічна модель». *Міжнародний журнал «Фінансовий простір»*. 2021. №4 (44). С.88-98. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.4\(44\).2021.889810](https://doi.org/10.18371/fp.4(44).2021.889810) (0,76 д. а.).

16. Юрчишена Л. Теоретичні засади фінансової стійкості університетів. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 1. С. 22–37. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.01.022> (1,09 д. а.).

17. Юрчишена Л.В. Чинники забезпечення фінансової стійкості університетів в умовах пандемії та військової агресії РФ. *Освітня аналітика України*. 2022. №2 (18). С. 23–34. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2022-2-23-34> (0,80 д. а.).

18. Юрчишена Л.В. Методологічний підхід до оцінки поточної фінансової стійкості закладів вищої освіти. *Економіка і організація управління*. 2022. №4 (48). С. 96–108. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.4.11> (0,87 д. а.).

19. Юрчишена Л.В. Вплив показників масштабу на фінансову стійкість університету: методичний та практичний аспект. *Innovation and Sustainability*. 2022. №4. С.129–138. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.129.138> (0,76 д. а.).

20. Юрчишена Л.В., Каплунська І.В. Концептуальний підхід до забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 12. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.12.43> (0,56 д. а. / 0,28 д. а.). Особистий внесок автора: розглянуто теоретичні підходи до поняття «фінансова стійкість».

21. Юрчишена Л.В. Методологічні та практичні аспекти розробки моделі розрахунку повної вартості освітніх послуг. *Економіка і організація управління*. 2023. № 2 (50). С. 130–141. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.2.12> (0,80 д. а.).

22. Юрчишена Л. В. Кластеризація університетів та обґрунтування економічної моделі їх розвитку. *Освітня аналітика України*. 2023. № 3 (24). С. 73–86. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2023-3-73-86> (0,85 д. а.).

23. Юрчишена Л., Синусик А. Концептуальні підходи до вдосконалення фінансової стратегії розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-67> (0,58 д. а./ 0,27 д. а.).

Особистий внесок автора: розглянуто теоретичні підходи до формування фінансової стратегії.

24. Юрчишена Л. В. Оцінка фінансової стійкості українських університетів за інтегральною методикою. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 3. С. 88–94. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-12> (0,62 д. а.).

25. Юрчишена Л. В. Стратегічна фінансова стійкість університетів: методологічний та практичний аспект. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №3 (35). С. 196–209. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3\(35\)-196-209](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3(35)-196-209) (0,79 д. а.).

26. Юрчишена Л. В. Фінансове планування в університетах в умовах невизначеності. *Економіка і організація управління*. 2023. № 4 (52). С. 82–91. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.4.9> (0,73 д. а.).

27. Юрчишена Л., Бартош А., Щербата А. Краудфандинг та краудлендінг як альтернативні способи фінансування в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 89. № 4. С. 89–98. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04.089 (0,80 д. а. / 0,30 д. а.).
Особистий внесок автора: теоретичні аспекти сутності понять «краудфандинг» і «краудлендінг».

28. Юрчишена Л. В. Адаптація системи фінансового планування та бюджетування до сучасної моделі розвитку університетів. *Бізнес Інформ*. 2024. № 3. С. 316–322. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-3-316-322> (0,68 д. а.).

29. Юрчишена Л. В. Оцінка фінансової гнучкості закладів вищої освіти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2024. № 33 (61). С. 81–86. DOI: [10.25264/2311-5149-2024-33\(61\)-81-86](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2024-33(61)-81-86) (0,42 д. а.).

30. Юрчишена Л. В. Формування трансформаційної моделі економічного розвитку України. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2024. № 7–8 (320–321). С. 51–62. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-7-8-320-321-51-62> (1,21 д. а.).

31. Юрчишена Л. В. Концепція забезпечення фінансової стійкості університетів в трансформаційній моделі економічного розвитку України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2024. № 7. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-7-10142> (0,74 д. а.).

32. Юрчишена Л. В. Витрати на дослідження і розробки та рейтинг України в глобальному індексі інновацій. *Освітня аналітика України*. 2024. № 3 (29). С. 16–28. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2024-3-16-28> (0,73 д. а.).

33. Karpova T. S., Yurchyshena L. V. Transformation of higher education in Ukraine in the conditions of martial law. *Економіка і організація управління*. 2024. № 3 (55). С. 140–150. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2024.3.15> (1,00 д. а.).

/ 0,5 д. а.). *Особистий внесок автора: визначено проблеми вищої освіти в умовах війни.*

Тези доповідей на наукових конференціях

34. Shaulska L., Yurchyshena L., Popovskyi Y. Using MS Power BI tools in the university management system to deepen the value proposition // 11-th International Conference on Advanced Computer Information Technologies. Deggendorf, Germany, 2021. P. 294–298. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACIT52158.2021.9548447> (0,52 д. а. / 0,26 д. а.). *Особистий внесок автора: уточнено контекст поняття «ціннісна пропозиція», визначено фактори, що впливають на прийняття рішень університетським менеджментом (Scopus).*

35. Yurchyshena L., Shaulska L., Naumova M. Using R programming language to cluster of universities based on sustainability potential // 2022 12th International Conference on Advanced Computer Information Technologies. Slovakia, 26–28 September 2022. P. 572–576. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACIT54803.2022.9913137> (0,58 д. а. / 0,29 д. а.). *Особистий внесок автора: уточнено поняття «стійкість», визначено і розраховано показники стійкості для кластеризації університетів (Scopus).*

36. Юрчишена Л. В. Впровадження внутрішньої системи якості вищої освіти на прикладі економічних спеціальностей класичного університету. *Наука, освіта, суспільство: реалії, виклики, перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Вінниця, 16–17 травня 2019 р.). Вінниця, 2019. Т.1. С. 192–194 (0,22 д. а.).

37. Юрчишена Л. В. Оцінка впливу доходів на фінансову стійкість університетів. *World science: problems, prospects and innovations: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції* (Торонто, 16–18 червня 2021 р.). Торонто, Канада, 2021. С. 601–607. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2021/06/WORLD-SCIENCE-PROBLEMS-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS-16-18.06.21.pdf>. (0,27 д. а.).

38. Yurchyshena L., Laktionova O. Financial flexibility of universities in adaptation to Covid-19 challenges. *Sustainable Development in the Post-Pandemic Period: International Scientific and Practical Conference (SDPPP-2021)*. (Tallinn, 9–10 November 2021). Tallinn, Estonia, Том. 126. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/202112608003> (0,68 д. а. / 0,34). *Особистий внесок автора: визначено поняття «фінансова гнучкість» та розроблено методичний інструментарій її оцінки.*

39. Юрчишена Л. В. Сучасні проблеми фінансування закладів вищої освіти України. *Управління соціально-економічним розвитком регіонів і держави: збірник матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції* (Запоріжжя, 14–15 квітня 2022 р.). Запоріжжя. 2022. С. 120–122 (0,10 д. а.).

40. Юрчишена Л. В. Розрив видатків за видами фінансування як індикатор фінансової стійкості ЗВО. *Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої пам'яті проф. Войнаренка Михайла Петровича (Хмельницький, 27–28 жовтня 2022 р.). Хмельницький, 2022. С. 101–102 (0,11 д. а.).

41. Yurchyshena L. Tools for ensuring financial stability in the corporate model of university governance. *Corporation Management-2022: 2nd International Conference* (Banská Bystrica, Slovakia, May 19, 2022). Banská Bystrica, Slovakia, 2022. URL: <https://conf.scnchub.com/index.php/ICCM/ICCM-2022/paper/view/342> (0,20 д. а.).

42. Yurchyshena L. Strategic financial planning of universities: challenges and opportunities. *Management strategies and policies in the contemporary economy: 7 th International Conference (ICSMP 2022)* (Chişinău, Moldova, June 9-10, 2022). Chişinău, Moldova, 2022. P. 142–146. DOI: <https://doi.org/10.53486/icspm2022.23> (0,84 д. а.).

43. Юрчишена Л. В. Проблеми фінансування закладів вищої освіти в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 55-річчю кафедри фінансів і банківської справи (Вінниця, 27 квітня 2023 р.). Вінниця, 2023. С. 58–61 (0,15 д. а.).

44. Юрчишена Л. В. Обмеження фінансування розвитку закладів вищої освіти. *Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях*: матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 26–27 квітня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 119–120 (0,12 д. а.).

45. Юрчишена Л. В. Концептуальні підходи до моделі розрахунку вартості освітніх послуг закладів вищої освіти. *Міжнародна безпека у світлі сучасних глобальних викликів: країни Балтії – Україна: єдність, підтримка, перемога*: зб. наукових праць III Міжнародної наук.-практичної конференції (Київ, 8 червня 2023 р.). Київ, 2023. С. 256–259 (0,16 д. а.).

46. Юрчишена Л. В. Гібридні економічні моделі розвитку університетів у воєнний та повоєнний періоди. *Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 07–08 грудня 2023 р.). Київ, 2023. С. 228–230 (0,15 д. а.).

47. Юрчишена Л. В. Фінансування закладів вищої освіти з державного бюджету. *Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 23 листопада 2023 р.). Полтава, 2023. С. 65–66 (0,18 д. а.).

48. Юрчишена Л. В. Структурні трансформації фінансування державних університетів України. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки*: матер. 6-ої міжнар. наук.-практ. конференції (Чернівці, 18 квітня 2024 р.). Чернівці, 2024. С. 361–366 (0,14 д. а.).

49. Юрчишена Л. В. Критерії інтегральної оцінки фінансової стійкості університетів. *Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України*: праці II Всеукраїнської науково-практичної конференції (Вінниця, 25 квітня 2024 р.). Вінниця, Україна. С. 67–69 (0,10 д. а.).

50. Юрчишена Л. В. Прояви фінансової стійкості університетів в умовах цифрової трансформації. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку*: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 23 квітня 2024 р.). Київ, 2024. С. 494–496. URL: https://stud.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/27213/1/IMPER_2024_P494-496.pdf (0,16 д. а.).

51. Юрчишена Л. В. Проблеми реалізації компонентів трансформаційної моделі економічного розвитку України. *Відновлення України у повоєнні часи: виклики, стратегічні пріоритети, ресурсне забезпечення, потенціал майбутнього розвитку*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю переміщення Донецького національного університету імені Василя Стуса до м. Вінниця (Вінниця, 10–11 жовтня 2024 р.). Вінниця, 2024. С. 258–261 (0,17 д. а.).

52. Юрчишена Л. В. Міжнародні рейтинги як інструмент інтернаціоналізації університетів. *Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості у ЗВО України: досягнення і проблеми - погляд ззовні і зсередини*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 5 грудня 2024 р.). Київ, 2024. С. 133–137. (0,13 д. а.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень антиплагіатної системи StrikePlagiarism.com. За результатами перевірки виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що дисертаційна робота Юрчишеної Людмили Вікторівни на тему «Фінансова стійкість університетів у трансформаційній моделі економічного розвитку України» відповідає принципам **академічної доброчесності**.

Апробація матеріалів дисертації

Основні наукові результати дослідження були представлені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема:

«Наука, освіта, суспільство: реалії, виклики, перспективи» (Вінниця, 2019), «Актуальні соціально-економічні проблеми держави і регіонів» (Покровськ, 2019), «International Conference on Advanced Computer Information Technologies» (Німеччина, м. Деггендорф, 2021), «Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives», (Вільнюс, 2021), «Word science: problems, prospects and innovations» (Торонто, 2021), «Трансформація соціально-економічних систем в контексті викликів глобального економічного розвитку» (м. Вінниця, 2021), Конференція із співпраці бізнесу та університетів «Uni-biz bridge 7» (2021), Онлайн-форум «Лідери освітніх змін» (2021), International Scientific and «Practical Conference «Sustainable Development in the Post-Pandemic Period» (Естонія, м. Талін, 2021), «Міжнародний бізнес-форум «Наука-бізнес-освіта: стратегічне партнерство» (м. Київ, 2022; 2023), «International Conference on Advanced Computer Information Technologies» (Словаччина, м. Ружомберок, 2022), «Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України» (м. Хмельницький, 2022), «Управління соціально-економічним розвитком регіонів і держави» (м. Запоріжжя, 2022), «International Conference on Corporation Management-2022» (Словаччина, м. Банска-Бистриця, 2022), «Management strategies and policies in the contemporary economy» (Молдова, м. Кишинів, 2022), «Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України» (м. Вінниця, 2023–2024), «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях» (м. Одеса, 2023), «Міжнародна безпека у світлі сучасних глобальних викликів: країни Балтії – Україна: єдність, підтримка, перемога» (м. Київ, 2023), «Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України» (м. Київ, 2023), «Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи» (м. Полтава, Україна), «Фінансові інструменти сталого розвитку економіки» (м. Чернівці, 2024), «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації Глобальних цілей сталого розвитку» (м. Київ, 2024), «Відновлення України у повоєнні часи: виклики, стратегічні пріоритети, ресурсне забезпечення, потенціал майбутнього розвитку» (м. Вінниця, 2024), «Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості у ЗВО України: досягнення і проблеми - погляд ззовні і зсередини» (м. Київ, 2024).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертаційна робота виконана грамотною мовою, логічно структурована, стиль викладення результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. У дисертації використано загальновизнану термінологію, що забезпечує коректність подання

теоретичних, науково-методичних і концептуальних положень, а також практичне застосування отриманих висновків і рекомендацій.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Юрчишеної Людмили Вікторівни на тему «Фінансова стійкість університетів у трансформаційній моделі економічного розвитку України», подана на здобуття наукового ступеня доктора наук, є цільним, завершеним та самостійно виконаним науковим дослідженням, яке має наукову новизну та практичну значущість. За змістом та оформленням вона повністю відповідає нормативним вимогам пп. 7, 8, 9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Рекомендувати дисертаційну роботу Юрчишеної Людмили Вікторівни на тему «Фінансова стійкість університетів у трансформаційній моделі економічного розвитку України» до розгляду та захисту в спеціалізованій вченій раді Д 11.051.03 на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Рецензенти:

Декан факультету
інформаційних і прикладних технологій
ДонНУ імені Василя Стуса
д. е. н., професор

Наталія ПРЯМУХІНА

Професор кафедри
міжнародних економічних відносин
ДонНУ імені Василя Стуса,
д. е. н., доцент

Валерій КОРОВІЙ

Професор кафедри маркетингу
та бізнес-аналітики
ДонНУ імені Василя Стуса
д. е. н., доцент

Сергій СЕГЕДА